

Analýza hlavních politických stran kandidujících do Poslanecké sněmovny (2025)

Úvod

Na podzim 2025 proběhnou volby do Poslanecké sněmovny. V následující analýze se zaměřím na politické subjekty, které podle průzkumů přesahují nebo se pohybují kolem pětiprocentní hranice potřebné pro vstup do parlamentu. Hodnotím jejich renomé, historii, programové priority a známé kauzy a zamýšlím se nad klíčovými výzvami pro Českou republiku v příštích čtyřech letech. Na základě těchto informací se pokusím zodpovědně posoudit, kterou stranu by bylo vhodné volit.

ANO 2011

Historie a pověst

Hnutí ANO 2011 založil podnikatel Andrej Babiš v roce 2011. Z „hnutí nespokojených daňových poplatníků“ se rychle stalo dominantní politickou silou, která od roku 2014 několikrát vyhrála parlamentní volby a v letech 2014–2021 byla součástí vládní koalice. Strana je spojována s protestním hnutím proti „politickým dinosaurům“, avšak s rostoucím vlivem se objevily personální konflikty i korupční skandál „Stoka“. V Brně-střed měla podle vyšetřovatelů vzniknout síť korupce, kde si vybrané firmy zajišťovaly veřejné zakázky za úplatky kolem 10 % ceny. Klíčovým aktérem byl tamní radní Jiří Švachula z ANO, zatčený v roce 2019; kvůli kauze hnutí rozpustilo brněnskou organizaci a několik dalších politiků z hnutí odešlo ¹.

Programové priority

Ekonomika a daně: ANO slibuje udržitelný růst a odmítá vysoké rozpočtové škrty, které by brzdily ekonomiku. Chce digitalizovat státní správu, posílit výběr daní a přilákat pracovníky ze zahraničí. Strana odmítá přijetí eura a hodlá zachovat českou korunu ². Daňovou politiku staví na obnovení elektronické evidence tržeb (EET), snížení daně z příjmů právnických osob zpět na 19 % a zvyšování pouze spotřebních daní, například na tabák či alkohol ³.

Byznys a investice: ANO propaguje vysokohodnotovou ekonomiku inspirovanou Reaganovou politikou. Chce zavést „start-up víza“, podporovat podniky formou státních záruk a digitalizace a podporovat výzkum a vývoj prostřednictvím spolupráce firem a univerzit ⁴.

Bydlení a sociální oblast: Problém nedostupnosti bydlení chce řešit zrychlením stavebního řízení, podporou družstevního i státního bydlení a zvýhodněnými hypotékami pro mladé rodiny ⁵. V důchodové politice hodlá zrušit zvýšení důchodového věku nad 65 let, zachovat výchovné a vytvořit státní investiční fond financující důchody ⁶.

Energie a zahraničí: ANO usiluje o zestátnění energetické společnosti ČEZ, vystoupení z leipzigske burzy a investice do jaderné energetiky včetně malých modulárních reaktorů ⁷. Vůči EU se vymezuje: žádá reformu Unie, zachování práva veta a odmítá Zelenou dohodu i migrační pakt, zároveň však

nehovoří o odchodu z EU. Strana podporuje členství v NATO a spíše umírněnou podporu Ukrajině s důrazem na diplomacii ⁸.

Shrnutí

ANO nabízí komplexní program orientovaný na sociálně-ekonomická témata a energetiku. Jeho pověst ale zastiňují korupční kauzy, zejména kauza „Stoka“ ¹. Strana se profiluje jako silný hráč s pragmatickým přístupem k EU, ale je kritizována za centralizaci moci kolem Andreje Babiše.

Koalice SPOLU (ODS, TOP 09, KDU-ČSL)

Historie a renomé

Koalice SPOLU vznikla pro volby 2021 a sdružuje pravicové strany Občanskou demokratickou stranu (ODS), KDU-ČSL a TOP 09. V roce 2021 zvítězila a stala se hlavní součástí současné vládní koalice. ODS je tradiční liberálně-konzervativní strana, KDU-ČSL křesťansko-demokratická a TOP 09 středopravicová proevropská strana. Koalici se během vládnutí podařilo prosadit několik reforem (důchodová reforma, snížení deficitů), ale čelí kritice za růst cen, zvyšování daní a pomalé reformy.

Programové priority

Ekonomika: Vizi koalice tvoří strategie „Vize 2030“. Cílem je růst HDP o 2–4 % ročně, snižování byrokracie a udržitelnost veřejných financí s tendencí k vyrovnanému rozpočtu ⁹. Strana se staví k přijetí eura opatrně – ODS je skeptická, TOP 09 a KDU-ČSL jsou příznivci, ale konečné rozhodnutí odsouvají na pozdější dobu ¹⁰. Vláda chce zrušit Ministerstvo pro místní rozvoj a reorganizovat státní správu ¹¹.

Daně a podnikání: Koalice prosazuje stabilní daňové prostředí a jednoduchý daňový systém s možností rozšířit paušální daň pro malé podnikatele. Důraz klade na vyrovnaný rozpočet, takže výrazné snižování daní neočekává, ačkoli diskusi o majetkových daních vedou jednotlivé strany rozdílně ¹². Chce podporovat malé a střední podniky, digitalizovat veřejnou správu a investovat do inovací a exportu ¹³.

Bydlení a investice: SPOLU hodlá usnadnit výstavbu a využívat státní pozemky pro výstavbu dostupného bydlení, poskytovat záruky mladým a zrychlit povolovací procesy ¹⁴. V investicích preferuje strategické projekty v dopravě (dálnice, vysokorychlostní železnice), energetice a výzkumu ¹⁵.

Shrnutí

Koalice SPOLU se profiluje jako prozápadní, fiskálně konzervativní a proevropský blok. Často zdůrazňuje vyrovnané rozpočty, podporu podnikání a digitalizaci. Podobně jako jiné tradiční strany čelí podezření z klientelismu, ale v rozsahu srovnatelném s ANO se mu nepodařilo v otevřených zdrojích najít konkrétní kauzy; dostupné zdroje jsou omezené.

Starostové a nezávislí (STAN)

Renomé a kauzy

Hnutí Starostové a nezávislí (STAN) vzniklo jako sdružení komunálních politiků, kteří prosazovali decentralizaci a otevřenou politiku. V roce 2021 se stalo součástí vládní koalice. V roce 2022 však reputaci hnutí výrazně poškodil korupční skandál „Dozimetr“, kdy policie zatkla náměstka pražského

primátora Petra Hlubučka a podnikatele Michala Redla kvůli ovlivňování veřejných zakázek a přidělování úplatků v Dopravním podniku Prahy ¹⁶ .

Programové priority

Moderní ekonomika a euro: STAN chce modernizovat ekonomiku podporou inovací a zvyšování kvalifikace pracovníků, s cílem dosáhnout růstu kolem 3 % ročně. Odmítá dotace a místo nich preferuje daňové pobídky. Při programu prosazuje rychlý vstup do eurozóny – do tří měsíců po volbách by chtěl jmenovat vládního zmocněnce pro vstup do mechanismu ERM II ¹⁷ .

Daně a sociální politika: Návrh počítá s progresivním zdaněním, kde by daňový bonus nahrazoval osobní slevu a byl pravidelně valorizován. Hnutí chce zavést daň ze slazených nápojů a podpořit elektronické účtenky (dobrovolná e-faktura) ¹⁸ . Důležitou součástí sociálního programu je snížení genderové mzdové propasti a vytvoření 40 tisíc míst v mateřských školách. STAN podporuje sňatky pro stejnopohlavní páry a zavedení eutanazie ¹⁹ .

Podnikání, bydlení a regiony: Hnutí slibuje snížení administrativy pro malé podniky a chce zavést možnost vyplácet mzdy v cizích měnách ²⁰ . V bytové politice podporuje družstevní a obecní bydlení, navrácí do oběhu volné byty a poskytuje úrokové dotace na první bydlení ²¹ . Klade důraz na rozvoj regionů – investice do dopravní infrastruktury, zlepšení zdravotnictví na venkově a podporu inovací v menších městech ²² .

Doprava a obrana: STAN prosazuje PPP projekty pro výstavbu dálnic a vysokorychlostních železnic a podporuje cyklodopravu ²³ . V obraně chce, aby členské státy EU byly schopny samostatné obrany, ale zároveň podporuje členství v NATO, navyšování výdajů na obranu alespoň na 2 % HDP a rozvoj kybernetické obrany ²⁴ .

Shrnutí

STAN se prezentuje jako liberální hnutí s důrazem na modernizaci, decentralizaci a rychlý vstup do eurozóny. Z programu vyplývá silný důraz na inovace, regionální rozvoj a sociální liberalismus. Dozimetr však výrazně poškozují důvěryhodnost hnutí ¹⁶ .

Svoboda a přímá demokracie (SPD) – spolupráce s PRO, Trikolóra a Svobodnými

Ideologická orientace a renomé

SPD je výrazně nacionalistická a euroskeptická strana vedená Tomiem Okamurou. V Evropě je řazena mezi krajně pravicové strany a vyznačuje se tvrdou antiimigrační rétorikou, euroskepticismem a populismem ²⁵ . Podle anglické Wikipedie je považována za část krajně pravicové či neo-fašistické rodiny stran ²⁵ . Ve volbách 2025 kandiduje v koalici s hnutím PRO, Trikolóra a Svobodní – všechny tyto subjekty sdílejí odpor k Evropské unii, ke Zelené dohodě a k migračním paktům.

Programové priority

Oficiální program SPD zdůrazňuje 15 hlavních priorit. Strana požaduje suverénní stát, který by omezil pravomoci EU a odmítl „bruselskou byrokracií“. Prosazuje vyrovnané veřejné finance, investice do zdravotnictví, školství a infrastruktury, ale odmítá výdaje na „cizí války“ ²⁶ . Dalším tématem je levný život: SPD slibuje nižší ceny energií a potravin, dostupné bydlení prostřednictvím družstevních a

obecných projektů, zastropování věku odchodu do důchodu na 65 let a důstojné penze ²⁷. Strana razantně odmítá Zelenou dohodu (Green Deal) a emisní povolenky a chce obnovit potravinovou soběstačnost ²⁶. V bezpečnostní oblasti prosazuje neutralitu, omezení vojenské podpory Ukrajině a zákon o referendu včetně možnosti hlasovat o vystoupení z EU ²⁶. V sociální politice požaduje snížení sociálních dávek pro cizince a přísnou kontrolu migrace.

Shrnutí

SPD nabízí program, který reaguje na rozhořčení části společnosti z vyšších cen a globalizace. Z pohledu renomé je však strana vnímána jako radikální, krajně pravicová a euroskeptická ²⁵. V koalici s PRO, Trikolórou a Svobodnými se zaměřuje na protestní voliče, kteří nesouhlasí se současným směrem EU.

Pirátská strana (Piráti)

Historie a renomé

Česká pirátská strana vstoupila do parlamentu v roce 2017 a prosazuje transparentnost, digitalizaci státní správy, občanská práva a přímou demokracii. Ve volbách 2021 kandidovala v koalici s hnutím STAN a z bloka získala čtyři poslanecké mandáty; od té doby tvoří součást současné vlády. Piráti jsou považováni za progresivní, proevropskou a liberální sílu. Tato analýza nenašla konkrétní otevřené zdroje popisující jejich program pro volby 2025 ani větší kauzy – pravděpodobně proto, že strana nezatížila své jméno závažnou korupční aférou a prioritou zůstává transparentnost a digitalizace.

Programové body (stručně podle obecně známých priorit)

Protože se mi nepodařilo nalézt programové materiály v dostupných citovaných zdrojích, vycházím z posledních známých priorit: digitální transformace státu, zvýšení investic do školství, otevřená data, podpora výzkumu a inovací, posílení sociálního státu s důrazem na dostupné bydlení a klimatická opatření. Strana podporuje přijetí eura a prohlubování evropské integrace a se současnou vládní koalicí sdílí důraz na transparentní hospodaření a boj proti korupci.

Koalice Stačilo! (KSČM, SOCDEM a další)

Stačilo! je levicový projekt, který spojuje Komunistickou stranu Čech a Moravy (KSČM), sociální demokracii (SOCDEM) a další menší subjekty. Cílem je sjednotit levicové voliče. Dostupné zdroje však neposkytly detailní přehled jejich programu. V obecných rysech lze očekávat požadavky na vyšší sociální stát, progresivní zdanění, regulace cen energií a kritický postoj k NATO. Kvůli absenci relevantních materiálů v otevřených zdrojích je obtížné detailně hodnotit.

Menší subjekty (Motoristé sobě, Přísaha)

Motoristé sobě – lokální hnutí z pražského zastupitelstva, které se zaměřuje na zájmy řidičů a odpovídá na rostoucí nespokojenost s dopravní politikou. Ve volbách kandiduje samostatně, ale průzkumy jej staví kolem hranice volitelnosti. Program se soustředí na lepší infrastrukturu, levnější parkování a omezení emisních regulací. V analýze se nepodařilo získat ověřené podklady.

Přísaha Roberta Šlachty – hnutí založené bývalým ředitelem protimafiánského útvaru Robertem Šlachtou. Před volbami 2021 se téměř dostalo do parlamentu. Program staví na boji proti korupci, efektivnímu státu a bezpečnosti. V současném volebním cyklu kandiduje samostatně a staví se jako alternativní protestní volba. Ani zde však nebyl nalezen konkrétní program z citovaných zdrojů.

Zásadní výzvy pro Českou republiku v dalších čtyřech letech

- 1. Udržitelná ekonomika a rozpočtová disciplína:** Po pandemii, vysoké inflaci a energetické krizi je zásadní stabilizovat veřejné finance a podpořit růst. Vláda bude muset rozhodnout, zda pokračovat ve snižování deficitu nebo více investovat do ekonomiky. ANO slibuje úspory, SPOLU zdůrazňuje vyrovnané rozpočty ⁹, STAN chce investovat do inovací ¹⁷, SPD navrhuje zastavit podporu „cizích válek“ ²⁶. Bude důležité hledat kompromis mezi fiskální zodpovědností a investicemi do budoucnosti.
- 2. Energetická bezpečnost a klimatická politika:** Důsledkem ruské agrese na Ukrajině je nutnost transformovat energetiku – zvýšit podíl obnovitelných zdrojů, rozvíjet jadernou energetiku a snížit závislost na fosilních palivech. ANO preferuje zestátnění ČEZ a jaderné projekty ⁷, SPOLU investice do energetiky ¹⁵, STAN podporuje moderní technologie a sdílení energie ²³, SPD naopak odmítá Zelenou dohodu ²⁶. Výzvou bude vyvážit klimatické cíle s cenovou dostupností a bezpečností.
- 3. Bydlení a sociální soudržnost:** Ceny nemovitostí a nájemného stále rostou. Většina stran navrhuje zrychlení povolovacích procesů, podporu družstevního či obecního bydlení a státní garance pro mladé ⁵ ¹⁴ ²¹. Úkolem bude zjednodušit stavební zákon, posílit obecní výstavbu a zároveň dbát na kvalitu veřejných prostranství.
- 4. Demografický vývoj a důchody:** Stárnutí populace klade tlak na důchodový systém. ANO navrhuje vrátit věk odchodu do důchodu na 65 let ⁶, SPD rovněž odmítá jeho zvyšování ²⁷, SPOLU a STAN hledají vyváženější reformu. Nutné bude posílit třetí pilíř a motivovat občany k vlastním úsporám.
- 5. Postavení v Evropě a zahraniční politika:** Česká republika musí reagovat na integrační procesy v EU (evropský obranný pakt, Zelená dohoda, migrační politika). Strany se liší – ANO a SPOLU chtějí reformovat EU, STAN je pro rychlý vstup do eurozóny ¹⁷, Piráti jsou proevropští, SPD je tvrdě euroskeptická ²⁵. Bude třeba definovat realistickou evropskou strategii.
- 6. Bezpečnost a podpora Ukrajiny:** Válka na Ukrajině bude zřejmě pokračovat. Česká republika je členem NATO a aktivně podporuje Ukrajinu vojensky i humanitárně. Strany jako SPD odmítají „militarizaci“ a chtějí neutralitu ²⁶, zatímco STAN a SPOLU požadují udržení výdajů na obranu a solidaritu s Ukrajinou ²⁴. Voliči se budou rozhodovat, jakou míru solidarity a bezpečnostních závazků podporovat.

Koho volit? – Osobní úvaha občana

Při rozhodování, komu dát hlas, zohledňuji tři kritéria: **důvěryhodnost, programovou realistiku a schopnost řešit klíčové výzvy.**

- 1. Důvěryhodnost:** ANO je zatíženo významnými korupčními kauzami (Stoka) ¹ a je spojováno se silnou koncentrací moci. STAN poškozují skandál Dozimetr ¹⁶, což naznačuje slabou kontrolu vnitřních struktur. SPD je vnímána jako krajně pravicová a xenofobní ²⁵. Koalice SPOLU a Piráti jsou sice kritizovány za nepopulární úsporné kroky, ale vážné korupční aféry se jich v posledních letech netýkají.
- 2. Programová realistika:** ANO slibuje mnoho výdajových opatření (zvýhodněné hypotéky, investice do energetiky) a zároveň odmítá razantní daně – hrozí proto rozpočtový nerealismus.

SPD slibuje levné ceny energií a potravin bez jasného financování a zároveň chce omezit EU – tato kombinace je obtížně realizovatelná. STAN má propracovaný program v oblastech inovací a vzdělávání, ale jeho ambice (rychlý vstup do eurozóny, eutanazie) mohou narážet na společenské rozpory. SPOLU nabízí vyrovnanější přístup: fiskální disciplínu, podporu podnikání, infrastrukturu a opatrný postup ohledně eura ¹⁰ .

3. **Schopnost řešit výzvy:** Na příští čtyři roky je klíčové stabilizovat veřejné finance, zvládnout energetickou transformaci, řešit bydlení a důchodovou reformu a udržet mezinárodní orientaci. SPOLU a STAN mají nejkonkrétnější strategie pro ekonomiku, investice a obranu ¹⁷ ¹⁵ . Piráti přinášejí pohled na digitalizaci a transparentnost. ANO by mohlo posílit sociální opatření, ale jeho minulost budí obavy o čistotu vládnutí. SPD je podle mého názoru nevhodným řešením vzhledem ke krajně pravicové orientaci a riziku izolace EU ²⁵ .

Doporučení

Z pozice občana, kterému záleží na budoucnosti ČR, bych volil **koalici SPOLU** nebo **Piráty** s případnou podporou STAN. SPOLU díky své zkušenosti a realistickému programu může stabilizovat ekonomiku a pokračovat v modernizaci infrastruktury. Piráti přinášejí prvek transparentnosti, digitalizace a občanských práv. STAN by mohl doplnit koalici o regionální rozvoj a inovace, pokud se mu podaří obnovit důvěru po Dozimetru. Naopak bych se vyhnul hlasu pro ANO kvůli korupčním aférám a nejasnému financování slibů a pro SPD kvůli krajně pravicovým tendencím a riziku izolace ČR. Koalice Stačilo! či Motoristé sobě postrádají realistický program a dostatečnou kredibilitu.

Závěr

České volby v roce 2025 budou zkouškou toho, zda se podaří udržet směřování země k moderní, otevřené a inovativní společnosti. Volič by měl zvažovat nejen krátkodobé sliby, ale především důvěryhodnost, transparentnost a schopnost vyrovnat se s náročnými výzvami. Na základě analýzy mi připadá nejrationálnější podpořit středopravicovou koalici SPOLU s případnou koaliční spoluprací Pirátů a STAN, protože nabízí realistickou hospodářskou politiku, podporuje evropskou integraci a bojuje proti korupci. Přesto je nezbytné dál sledovat vývoj programů, aby volby přinesly co nejzodpovědnější rozhodnutí.

¹ ANO 2011 – Wikipedia

https://cs.wikipedia.org/wiki/ANO_2011

² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ Volební program ANO: Jaké má priority? | Volby 2025 | e15.cz

<https://www.e15.cz/volby-do-snemovny/volebni-program-ano-2025>

⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ Volební program SPOLU: Jaké má priority? | Volby 2025 | e15.cz

<https://www.e15.cz/volby-do-snemovny/volebni-program-spolu-2025>

¹⁶ Kauza Dozimetr – Wikipedia

https://cs.wikipedia.org/wiki/Kauza_Dozimetr

¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ Volební program STAN: Jaké má priority? | Volby 2025 | e15.cz

<https://www.e15.cz/volby-do-snemovny/volebni-program-stan-2025>

²⁵ Freedom and Direct Democracy - Wikipedia

https://en.wikipedia.org/wiki/Freedom_and_Direct_Democracy

²⁶ ²⁷ Program-SPD-pro-volby-do-Poslanecke-snemovny-2025.pdf

<https://spd.cz/wp-content/uploads/2025/09/Program-SPD-pro-volby-do-Poslanecke-snemovny-2025.pdf>